

Prilog 1

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

INFORMACIJA

**o Finansijskom sporazumu između Evropske komisije, Crne Gore i Kosova za
2020. godinu, u okviru IPA II Programa prekogranične saradnje Crna Gora –
Kosovo 2014-2020, s predlogom Sporazuma**

Podgorica, jul 2021. godine

Uvod

Evropska komisija u okviru Instrumenta pretpristupne podrške 2014-2020 (IPA II), između ostalih, pruža podršku i programima prekogranične saradnje u cilju unapređenja dobrosusjedskih odnosa, podsticanja integracije u Uniju i unapređenja društveno-ekonomskog razvoja, kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative. Programi prekogranične saradnje u okviru Ipe II se sprovode kao sastavni dio politike proširenja Evropske unije, te proističu i nadovezuju se na prethodne programe finansirane u okviru perspektive 2007-2013 (IPA I).

Jedan od devet prekograničnih i transnacionalnih programa u kojima Crna Gora učestvuje u finansijskom razdoblju 2014-2020 je Program prekogranične saradnje između Crne Gore i Kosova odobren Implementacionom odlukom Komisije C(2014)9307 od 11. decembra 2014. godine. Usvojeni Program predstavlja strategiju prekogranične saradnje za pogranično područje i utvrđuje, između ostalih stvari, popis prihvatljivih geografskih područja, kontekst prihvatljivog područja, tematske prioritete programa i indikativna budžetska izdvajanja za period od sedam godina.

Program takođe služi kao polazna osnova za usvajanje akcionih programa prekogranične saradnje. Akcioni program za period 2018-2020. ima za cilj pružanje podrške za prekograničnu saradnju u oblastima zapošljavanja, mobilnosti radne snage, socijalne i kulturne inkluzije, životne sredine, prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevencije i upravljanja rizicima, turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Ovaj Program se sprovodi indirektnim upravljanjem, što znači da sredstvima EU upravlja i projekte ugovara Ministarstvo finansija Crne Gore – Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći.

Sadržaj Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo

Opšti cilj programa je poboljšanje standarda i kvaliteta života ljudi u programskom području kroz ekološki održiv i socijalno sveobuhvatan ekonomski razvoj regiona, uz poštovanje njenog zajedničkog kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Program obuhvata sljedeće tematske prioritete:

- Tematski prioritet 1: Promovisanje zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije s obje strane granice;
- Tematski prioritet 2: Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevencija i upravljanje rizicima;
- Tematski prioritet 3: Promocija turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa;
- Tematski prioritet 4: Tehnička podrška.

Programsko područje pokriva teritoriju od 8.725km² s ukupnom populacijom od oko 706.823 stanovnika. U Crnoj Gori programsko područje pokriva 6.400km² a sastoji se od 12 opština: Andrijevica, Bar, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Glavni grad Podgorica, Rožaje i Ulcinj. Programsko područje na Kosovu

pokriva 2.325km² i uključuje zapadni ekonomski region, koji se sastoji od sljedećih opština: Peć, Istok, Klina, Junik, Dečani i Đakovica.

Finansijski sporazum između Evropske komisije, Crne Gore i Kosova za 2020. godinu

U cilju sprovođenja Programa, neophodno je da Evropska komisija, Crna Gora i Kosovo zaključe Finansijski sporazum za 2020. godinu, kojim se utvrđuju uslovi pružanja podrške EU, pravila i procedure isplate koja se odnosi na podršku i uslove pod kojima će se upravljati podrškom. Takođe, potpisivanjem ovog Sporazuma se obezbjeđuje izvršavanje svih obaveza koje države korisnice Ipe preuzimaju kako bi ispunile ciljeve koji su predviđeni Programom.

Finansijski sporazum sastoji se od sljedećih dokumenata:

- Posebnih uslova;
- Aneksa I: Akcioni program prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo za 2018-2020;
- Aneks IA: Program prekogranične saradnje između Crne Gore i Kosova za 2014-2020 u okviru Ipe II;
- Aneksa II: Opšti uslovi;
- Aneksa III: Model Godišnjeg izvještaja za prekograničnu saradnju o implementaciji pomoći u okviru Ipe II u skladu s članom 80 Okvirnog sporazuma;
- Aneksa IIIA: Model godišnjeg izvještaja o sprovođenju podrške u okviru Ipe II u skladu s članom 58 i članom 59 stav 1 Okvirnog sporazuma;
- Aneksa IV: Model Finansijskog izvještaja prema članu 59 stav 2 Okvirnog sporazuma;
- Aneksa V: Minimalna specifikacija za računovodstveni sistem zasnovan na uzročnosti prihoda i rashoda.

Sredstva potrebna za realizaciju Programa

Ukupni procijenjeni troškovi za 2020. godinu iznose 1.270.588,00 eura i maksimalni doprinos Unije je određen na 1.080.000,00 eura. Sufinansiranje projekata obezbjeđuju korisnici bespovratnih sredstava, u iznosu od najmanje 15% ukupnih prihvatljivih troškova na nivou projekta.

FINANSIJSKI SPORAZUM

POSEBNI USLOVI

Evropska komisija, u daljem tekstu „**Komisija**“ ili „sporazumna strana“, postupajući u ime Evropske unije, u daljem tekstu „**Unija**“,

s jedne strane, i

Crna Gora, koju predstavlja Vlada Crne Gore – Kancelarija za evropske integracije, i Kosovo* koje predstavlja Ministarstvo evropskih integracija, u daljem tekstu zajedno se pominju kao „države korisnice Ipe II“, odnosno odvojeno kao „**država korisnica Ipe II** ili „sporazumna strana“,

s druge strane,

i zajedno u daljem tekstu kao „**sporazumne strane**“,

SAGLASILE SU SE O SLJEDEĆEM:

Član 1 – Akcioni program

(1) Unija je saglasna da finansira, a države korisnice Ipe II su saglasne da prihvate finansiranje alokacije za 2020. godinu sljedećeg Akcionog programa, kako se navodi u Aneksu I:

Akcioni program prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo* za 2018-2020
CRIS 2020 / 041-475

Ovaj Akcioni program finansira se iz budžeta Unije na osnovu sljedećeg osnovnog akta:
Instrument pretpristupne podrške (IPA II).¹

(2) Ukupni procijenjeni troškovi alokacije za 2020. ovog Akcionog programa iznose 1.270.588,00 eura i maksimalni utvrđeni doprinos Unije ovom Akcionom programu iznosi 1.080.000,00 eura.

Nije predviđen finansijski doprinos država korisnica IPA II podrške.

Član 2 – Period izvršenja i operativni implementacioni period

(1) Period izvršenja ovog Finansijskog sporazuma kao što je definisano članom 1 stav 1 Aneksa II utvrđen je na 12 godina od dana stupanja na snagu ovog Finansijskog sporazuma.

---

* Ovakvo imenovanje ne dovodi u pitanje stavove o statusu, i u skladu je sa rezolucijom UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskom proglašenju nezavisnosti.

¹ Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 231/2014 od 11. marta 2014. o uspostavljanju Instrumenta pretpristupne podrške (Ipa II), Sl. list L 77, 15.03.2014, str. 11.

- (2) Trajanje operativnog implementacionog perioda ovog Finansijskog sporazuma, kao što je definisano članom 1 stav 2 Aneksa II, utvrđeno je na 6 godina od dana stupanja na snagu ovog Finansijskog sporazuma.

Član 3 – Adrese i komunikacija

Sva komunikacija u vezi sa sprovođenjem ovog Finansijskog sporazuma mora biti u pisanoj formi, odnosi se izričito na ovaj Akcioni program kao što je navedeno u članu 1 stav 1 i šalje se na sljedeće adrese:

a) za Komisiju:

Gđa Genoveva Ruiz Calavera
Direktorica Direkcije D, Zapadni Balkan
Generalni direktorat za susjedstvo i pregovore o proširenju
Evropska komisija
15, Rue de la Loi, B - 1049 Brisel, Belgija
E-mail: NEAR-D1@ec.europa.eu

b) za države korisnice Ipe II:

za Crnu Goru:

Gđa Zorka Kordić
Glavna pregovaračica i
nacionalna IPA koordinatorka
Vlada Crne Gore
Kancelarija za evropske integracije
Bulevar Revolucije 15
81000 Podgorica, Crna Gora
E-mail: zorka.kordic@gsv.gov.me

Za Kosovo:

Ministarstvo za evropske integracije
10000 Priština, Kosovo
E-mail: mei@rks-gov.net

Član 4 – Kontaktna osoba za OLAF

Kontakt osoba korisnice Ipe II koja ima odgovarajuća ovlašćenja da neposredno saraduje s Evropskom kancelarijom za borbu protiv prevara (OLAF), u cilju pružanja podrške operativnim

aktivnostima OLAF-a biće:

Za Crnu Goru:

Kontaktna osoba za AFCOS / kancelarija AFCOS-a
Gđa Nataša Kovačević
Ministarstvo finansija Crne Gore
Stanka Dragojevića 2, 81000 Podgorica, Crna Gora
E-mail: natasa.kovacevic@mif.gov.me

Za Kosovo:

Ministarstvo za evropske integracije
10000 Priština, Kosovo
E-mail: mei@rks-gov.net

Član 5 – Okvirni sporazumi

Akcioni program se sprovodi u skladu s odredbama Okvirnog sporazuma između Evropske komisije i Crne Gore o pravilima saradnje koja se odnose na implementaciju finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (Ipa II) koji je stupio na snagu 4. juna 2015, odnosno u skladu s odredbama Okvirnog sporazuma između Evropske komisije i Kosova o pravilima saradnje koja se odnose na implementaciju finansijske pomoći Unije Kosovu u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (Ipa II) koji je stupio na snagu 16. aprila 2015 (u daljem tekstu: Okvirni sporazum(i)).

Ovaj Finansijski sporazum dopunjuje odredbe gore pomenutih Okvirnih sporazuma. U slučaju neslaganja između odredbi ovog Finansijskog sporazuma, s jedne strane, i odredbi odgovarajućeg Okvirnog sporazuma, s druge strane, posljednje imaju prednost.

Član 6 – Aneksi

(1) Ovaj Finansijski sporazum sastoji se od:

- (a) Posebnih uslova;
- (b) Aneksa I: Akcioni program prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo* za 2018-2020;
- (c) Aneks IA: Program prekogranične saradnje između Crne Gore i Kosova* za 2014-2020 u okviru Ipe II;
- (d) Aneksa II: Opšti uslovi;

- (e) Aneksa III: Model Godišnjeg izvještaja za prekograničnu saradnju o sprovođenju podrške, u okviru Ipe II u skladu sa članom 80 Okvirnog sporazuma;
  - (f) Aneksa IIIA: Model godišnjeg izvještaja o sprovođenju podrške u okviru Ipe II u skladu sa članom 58 i članom 59 stav 1 Okvirnog sporazuma;
  - (g) Aneksa IV: Model Finansijskog izvještaja prema članu 59 stav 2 Okvirnog sporazuma;
  - (h) Aneksa V: Minimalna specifikacija za računovodstveni sistem zasnovan na uzročnosti prihoda i rashoda;
- (2) U slučaju neslaganja između odredbi Aneksa, s jedne strane, i odredbi Posebnih uslova, s druge strane, poslednje imaju prednost. U slučaju neslaganja između odredbi Aneksa I i Aneksa IA, s jedne strane, i odredbi Aneksa II, na drugoj strani, poslednje imaju prednost. U slučaju neslaganja između odredbi Aneksa I, s jedne strane, i odredbi Aneksa IA, s druge strane, prvopomenute imaju prednost.

Član 7 – Stupanje na snagu

Ovaj Finansijski sporazum stupa na snagu na dan kada Komisija dobije obavještenje kojim i poslednji IPA II korisnik potvrđuje da su sprovedene sve predviđene interne procedure koje predstavljaju preduslov za stupanje Sporazuma na snagu. Komisija je dužna da obavijesti korisnike Ipa II podrške o datumu prijema obavještenja. Sporazum neće stupiti na snagu ukoliko Komisija ne primi obavještenje do 31.decembra 2020. godine.

Ovaj Finansijski sporazum je sačinjen u tri primjerka na engleskom jeziku, jedan za Komisiju i po jedan za svaku od država korisnica Ipa II podrške.

Za države korisnice IPA II podrške:

Za Crnu Goru:

Gđa Zorka Kordić
Glavna pregovaračica i
nacionalna IPA koordinatorka
Vlada Crne Gore
Kancelarija za evropske integracije

Podgorica,

Za Komisiju:

Gđa Genoveva Ruiz Calavera
Direktorica Direkcije D, Zapadni Balkan
Generalni direktorat za susjedstvo
i politiku proširenja
Evropska komisija

Brisel,

Za Kosovo:

Nacionalni IPA koordinator

Priština,

ANEKS

Višegodišnji program rada
Ovaj dokument predstavlja višegodišnji program rada u smislu člana 110(2)
Regulative (EU, Euratom) 2018/1046

1 IDENTIFIKACIJA

Države korisnice	Crna Gora, Kosovo*
Oznaka za opredijeljena sredstva u sistemu CRIS/ABAC Udio Unije Budžetska linija	2018/ 041-472 EUR 1,200,000 22.020401 2019/ 041-474 EUR 1,200,000 22.020401 2020/ 041-475 EUR 1,080,000 22.020401
Način upravljanja Odgovorne strukture	Indirektno upravljanje od strane Crne Gore Operativna struktura odgovorna za izvršenje operacija: Kancelarija za evropske integracije Ugovorno tijelo je Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći u okviru Ministarstva finansija Partnerska Operativna struktura na Kosovu* je: Ministarstvo administracije lokalne uprave
Krajnji rok za zaključenje <u>Finansijskog sporazuma (ili više njih)</u> sa državama korisnicama Ipa II podrške (tripartitni)	Za budžetska sredstva opredijeljena za 2018. godinu najkasnije do 31. decembra 2019. godine Za budžetska sredstva opredijeljena za 2019. godinu najkasnije do 31. decembra 2020. godine Za budžetska sredstva opredijeljena za 2020. godinu najkasnije do 31. decembra 2021. godine
Krajnji rok za završetak procesa ugovaranja, uključujući i ugovore za dodjelu bespovratnih sredstava i sporazume o delegiranju	3 godine od dana sklapanja odgovarajućeg Finansijskog sporazuma, Uz izuzetak u slučajevima koji su navedeni u članu 114 stav 2 Finansijske regulative
Indikativni period za operativno sprovođenje	6 godina od dana zaključenja Finansijskog sporazuma

Krajnji rok za sprovođenje Finansijskog sporazuma (datum do kojeg se sredstva opredijeljena za ovaj program povlače i program se zatvara) nakon usvajanja završnih računa	12 godina od dana zaključenja Finansijskog sporazuma

2 OPIS AKCIONOG PROGRAMA

2.1 PREGLED PROGRAMA PREKOGRANIČNE SARADNJE ZA PERIOD 2014-2020.

Program prekogranične saradnje između Crne Gore i Kosova* za period 2014-2020. godine odobren je Sprovedbenom odlukom Komisije C(2014) 9307 od 11. decembra 2014. godine.¹ Usvojeni Program za period 2014-2020. godine predstavlja strategiju prekogranične saradnje za pogranično područje i utvrđuje, između ostalog, popis prihvatljivih geografskih područja, kontekst prihvatljivog područja, tematske prioritete programa i indikativna budžetska izdvajanja za period od 7 godina.

Program prekogranične saradnje za period 2014-2020. godine takođe služi kao referentni dokument za usvajanje akcionih programa prekogranične saradnje. Akcioni program prekogranične saradnje za period 2018- 2020. godine ima za cilj pružanje pomoći za prekograničnu saradnju u okviru tematskih područja utvrđenih u programu za period 2014-2020. godine (kao što je navedeno u odjeljku 2.2).

Evropska komisija je 6. februara 2018. usvojila Informaciju „Kredibilna perspektiva proširenja za poboljšano angažovanje EU sa Zapadnim Balkanom“.² Ova Informacija ima za cilj da podstakne obnovljeni reformski zamah na Zapadnom Balkanu i obezbijedi značajno poboljšanje angažovanja EU da bolje podrži njihove pripreme na evropskom putu. Informacija postavlja nove strateške smjernice, posebno u pogledu sprovođenja šest vodećih inicijativa.

Posebno, prekogranična saradnja je ključno sredstvo za podsticanje pomirenja i bavljenje naslijeđem prošlosti na Zapadnom Balkanu, u skladu sa vodećom inicijativom 6 (podrška pomirenju i dobrosusjedskim odnosima) i za održivi lokalni razvoj, u skladu sa vodećom inicijativom 3 (podrška društveno-ekonomskom razvoju).

Spisak prihvatljivih geografskih područja:

U Crnoj Gori, prihvatljivo područje uključuje sljedeće opštine: Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Podgorica, Rožaje i Ulcinj. Na Kosovu, prihvatljivo područje uključuje: Zapadni ekonomski region, koji se sastoji od opština Peć, Istok, Klina, Junik, Dečani i Đakovica.

¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/kosovo/ipa/2014/ipa2014_037592_cbc_programme.pdf

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-credible-enlargement-perspective-western-balkans_en.pdf

Kontekst prihvatljivog područja za prekograničnu saradnju

Programsko područje je raznoliko, ali ipak nekoliko zajedničkih osobina koje se tiču prirode, geografskog položaja, demografskih trendova, ekonomije, ljudskih resursa itd. mogle bi stvoriti sinergije i biti dobra mogućnost za razvoj i sprovođenje inicijativa prekogranične saradnje.

Analiza stanja koja je izvršena za pripremu Programa, ukazala je na nekoliko ključnih izazova i prilika koje treba riješiti i podržati kroz prekograničnu saradnju.

- *Regionalne razlike u pogledu ekonomskog i socijalnog razvoja*, ne samo između Crne Gore i Kosova* već i unutar njihovih regiona, predstavljaju karakteristike programskog područja.
- *U pogledu razvoja privatnog sektora postoje jasne sinergije koje će biti razvijene u okviru programskog područja i koje će dobiti podršku kroz program prekogranične saradnje*. Preduzetničku tradiciju koja je prepoznata u programskom području, s dugom istorijom prekogranične trgovine, trebalo bi iskoristiti. Izazov će biti kako da se prevaziđe kultura kratkoročnih investicija, koja favorizuje kratkoročne mogućnosti trgovine u odnosu na dugoročne kapitalne investicije.
- *Nezaposlenost je veliki ekonomski i socijalni problem na cijelom programskom području*. Otvaranje novih radnih mjesta i unapređenje karakteristika nezaposlenosti (naročito smanjenje rodne nejednakosti, stimulisanje zapošljavanja mladih i lica s invaliditetom) neki su od ključnih izazova održivog razvoja.
- *Uobičajeni nedostaci u sektoru ruralnog razvoja*. Jasna poljoprivredna politika, bolje upravljanje zemljom, pristup širokopojasnoj mreži, poboljšanje sistema navodnjavanja i infrastrukture i uvođenje moderne poljoprivredno-prerađivačke industrije ostaju ključni izazovi i preduslovi za efikasan razvoj poljoprivrede u programskom području..
- *Turizam je potencijal lokalnog razvoja prekograničnog područja, različitom brzinom*. Značaj turizma u ekonomiji Crne u BDP-u mogao bi biti iznad 30% u Crnoj Gori, dok je na Kosovu* još uvijek zanemarljiv. Bez obzira na to, turizam je sektor potencijalnog rasta za prekogranično područje, zahvaljujući bogatim prirodnim resursima, netaknutoj prirodi i planinskim pejzažima, tradicionalnom folkloru i vrijednim kulturnim i istorijskim lokalitetima. Povezivanje promocije kulturne i prirodne baštine sa turizmom moglo bi pružiti različite mogućnosti za razvoj i za inicijative prekogranične saradnje.
- *Prisustvo dobro razvijene lokalne mreže organizacija u zajednici, kako u Crnoj Gori, tako i na Kosovu*. Neki od njih, kao što su planinarska udruženja, organizacije za zaštitu životne sredine, očuvanje kulturne baštine itd, mogu igrati važnu ulogu u razvoju turizma.
- *Unapređenje obrazovnog sistema i školske infrastrukture glavni je prioritet za programsko područje*. Program prekogranične saradnje će imati ograničenu ulogu u rješavanju tog pitanja, ali bi mogao pružiti podršku razmjeni između škola i centara za stručno obrazovanje u pograničnim oblastima.
- *Zdravstvene preventivne kampanje i zdravstvena edukacija predstavljaju potencijalne aktivnosti koje mogu biti obuhvaćene u okviru programa prekogranične saradnje*.
- *Cijelo programsko područje obiluje prirodnim resursima i biodiverzitetom*. Zaštita i očuvanje životne sredine stoga su ključni za održivi razvoj ovog područja.

Pregled prethodnog i tekućeg iskustva u prekograničnoj saradnji i naučene lekcije

Glavne preporuke iz periodičnih evaluacija i revizija programa prekogranične saradnje za period 2007-2013. godine uzete su u obzir pri izradi ovog programa. Stoga su

programi prekogranične saradnje za period 2014-2020. godine više fokusirani u pogledu broja obuhvaćenih tematskih prioriteta i geografske prihvatljivosti, što će doprinijeti postizanju boljih rezultata i većeg uticaja. Uz to, sprovođenje programa prekogranične saradnje je pojednostavljeno najviše time što postoji jedno ugovorno tijelo i jedan finansijski iznos po programu.

Ključne naučene lekcije su takođe identifikovane u konačnoj evaluaciji IPA CBC programa 2007-2013 koja je sprovedena u 2016. i 2017. godini. Naučene lekcije i preporuke su razmotrene sa CBC zainteresovanim stranama na Zapadnom Balkanu i mjere za nastavak su identifikovane za kratki i srednji rok, kako za tekući 2014-2020 prekogranični program tako i za budućim 2021-2027 programima prekogranične saradnje. Glavne preporuke u vezi sa svim programima prekogranične saradnje na nivou Zapadnog Balkana uključuju:

- Glavni cilj, promovisanje dobrosusjedskih odnosa, treba da bude jasno odslikan u projektima prekogranične saradnje.
- Pozivi za predloge projekata bi trebalo da budu više fokusirani na nekoliko prioriternih pitanja koja imaju visok prekogranični sadržaj.
- Logika intervencije programa i sistemi za izvještavanje i praćenje moraju biti poboljšani jer nisu strukturirani da utvrde jasne osnove za mjerenje rezultata na regionalnom nivou.
- Postoji potreba za zadržavanjem aktivnosti na podizanju kapaciteta za operativne strukture i zajedničke tehničke sekretarijate /antene.
- Postoji potreba za poboljšanjem sinergije sa drugim politikama i donatorima, kapitalizacijom i razmjenom iskustava sa drugim programima prekogranične saradnje (npr. INTERREG (Interregionalni program saradnje) i Evropski susjedski instrument (ENI) - programi prekogranične saradnje).

Prema iskustvu stečenom u periodu od 2011. do 2013. godine, Zajednički odbor za nadgledanje (ZON) postao je programsko prekogranično tijelo koje donosi odluke o praćenju efikasnosti i kvaliteta sprovođenja programa. Uloga Zajedničkog odbora za nadgledanje odnosi se na opšte programiranje i praćenje programa prekogranične saradnje, dok će izbor akcija biti odgovornost Ugovornog tijela.

Iskustvo iz prethodnih godina pokazalo je da se s jedne strane broj zainteresovanih podnosilaca zahtjeva neprestano povećava, dostižući na taj način širok raspon zainteresovanih strana, ali i malih entiteta, dok sa druge strane učesnici i dalje zahtijevaju intenzivne akcije za izgradnju kapaciteta, tako da budući potencijalni podnosioci zahtjeva mogu bolje uključiti elemente najbolje prakse i druge karakteristike u svoje akcije. Dalje, prethodni programi su promovisali uspostavljanje prekograničnih partnerstava čija dugoročna saradnja treba da se podstakne u cilju podsticanja lokalnog razvoja. Akcije prekogranične saradnje pokazale su se kao moćan instrument za lokalne razvojne procese, koji okuplja zajedno ljude i institucije rješavanjem veoma konkretnih i lokalnih razvojnih potreba.

Odgovorne strukture na nacionalnom nivou za sprovođenje ovog programa prekogranične saradnje u indirektnom načinu upravljanja, stekle su iskustvo tokom sprovođenja prve četiri godine tekućeg finansijskog perioda od 2014. do 2020. Očekuje se da će se ovaj proces nastaviti sa povećanom efikasnošću u upravljanju pozivim za podnošenje predloga projekata i ugovorima o grantovima pod indirektnim upravljanjem. Pored toga, ovaj indirektni način upravljanja pod vođstvom Crne Gore i u bliskom partnerstvu sa

Republikom Albanijom ima snažan podsticaj za unapređenje regionalne saradnje i povjerenja.

2.2 OPIS I SPROVOĐENJE AKCIJA

Akcija 1	Operacije prekogranične saradnje	3.480.00 eura

Smatra se da predviđena pomoć Crnoj Gori i Kosovu slijedi uslove i postupke utvrđene restriktivnim mjerama usvojenim u skladu sa članom 215 PDEU³.

(1) Opis akcije, cilj, očekivani rezultati

Opis akcije: Operacije prekogranične saradnje u pograničnom regionu u oblasti zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije, zaštite životne sredine, prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevencija i upravljanje rizicima, turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Cilj: Socio-ekonomski razvoj i jačanje dobrosusjedskih odnosa s obje strane granice kroz sprovođenje operacija prekogranične saradnje u cilju:

- (a) promovisanja zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije s obje strane granice kroz, između ostalog: objedinjavanje prekograničnih tržišta rada, uključujući prekograničnu mobilnost; zajedničke inicijative lokalnog zapošljavanja; informativne i savjetodavne usluge i zajedničke obuke; rodnu ravnopravnost; jednake mogućnosti; integraciju zajednica imigranata i ugroženih grupa; ulaganje u usluge javnog zapošljavanja; i podršku ulaganju u javne zdravstvene i socijalne usluge;
- (b) zaštite životne sredine i promovisanja prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevenciju i upravljanje rizicima kroz, između ostalog: zajedničke akcije za zaštitu životne sredine; promovisanje održivog korišćenja prirodnih resursa, efikasnost resursa, izvora obnovljive energije i prelazak na bezbjednu i održivu ekonomiju sa niskim nivoom emisije gasova sa efektom staklene bašte; promovisanje ulaganja za rješavanje posebnih rizika, obezbjeđivanje otpornosti na nepogode i razvoj sistema upravljanja u slučaju nepogoda i pripravnosti u hitnim situacijama;
- (c) promovisanja turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa kroz, između ostalog: podršku kulturnim i drugim socijalnih razmjenama; promovisanje turističke ponude i valorizaciju kulturnog nasljeđa određenog područja, uključujući unapređenje kvaliteta usluga, uspostavljanje mreža i partnerstava između lokalne uprave i lokalnih aktera radi promovisanja zajedničkih turističkih lokacija; očuvanje kulturnog nasljeđa; unapređenje razmjena kulturnih, historijskih vrijednosti, i kulturne raznolikosti.

Očekivani rezultati

- a) Zapošljavanje, mobilnost radne snage i socijalna i kulturna uključenost

³ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/8442/consolidated-list-sanctions_en

- Više ljudi koji traže zaposlenje kao rezultat akcija programa;
  - Više nezaposlenih ljudi, uključujući učenike koji su završili školu, uspijevaju da pronađu posao;
  - Poboljšana zapošljivost učenika koji i dalje pohađaju školu;
  - Sve više ljudi se odlučuje za pokretanje sopstvenog posla;
  - Veće učešće socijalno ugroženih grupa u sportskom i kulturnom životu;
  - Veće učešće socijalno ugroženih grupa u obrazovanju;
  - Poboljšano zdravlje socijalno ugroženih grupa.
- b) Okolina, prilagođavanje i ublažavanje klimatskim promjena, sprječavanje i upravljanje rizikom
- Smanjeno zagađenje vazduha, vode i tla.
- c) Turistička i kulturna i prirodna baština
- Povećan broj preduzetnika u turizmu;
  - Unaprijeđene usluga hotelske industrije;
  - Nalazišta i objekti sa kulturnom i prirodnom vrijednošću sačuvani, revitalizovani i otvoreni su za javnost;
  - Poboljšana ponuda aktivnih turističkih usluga.

Ciljevi i očekivani rezultati biće postignuti tokom perioda sprovođenja ovog programa, od 2014. do 2020. godine. Akcioni program prekogranične saradnje za period 2018-2020 doprinijeće postizanju opštih ciljeva i očekivanih rezultata definisanih programom prekogranične saradnje za period 2014-2020.

Za dodatne detalje vidjeti odjeljak 3.2 programa prekogranične saradnje za period 2014-2020 (Aneks 2 Sprovedbene odluke Komisije C(2014) 9307 od 11. decembra 2014. godine).⁴

(2) Pretpostavke i uslovi

Kao neophodni uslov za efikasno upravljanje programom, Crna Gora i Kosovo* uspostavljaju Zajednički odbor za praćenje i obezbjeđuju odgovarajuće i funkcionalne kancelarije i kadar Zajedničkog tehničkog sekretarijata (koji će biti uspostavljen zasebnom Finansijskom odlukom) i antenu/info tačku, u slučaju da ona bude uspostavljena.

U okviru indirektnog upravljanja, Crna Gora i Kosovo* zaključuju tokom cijelog trajanja programa bilateralni sporazum u kojem se utvrđuju njihove dužnosti u pogledu sprovođenju programa.

Ovaj bilateralni aranžman zaključen je između dve zemlje učesnice i ostaće validan za cjelokupno sprovođenje programa.

Nepoštovanje gorenavedenih uslova može dovesti do povraćaja sredstava iz ovog programa i/ili preusmjerenja budućeg finansiranja.

Do sada su korisnici poštovali gornje pretpostavke i uslove, uključujući uspostavljanje Zajedničkog tehničkog sekretarijata u Podgorici i kancelarije antene u Prištini. Ove se strukture u potpunosti finansiraju iz mjere podrška za tehničku pomoć za programe prekogranične saradnje između korisnika IPA II u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć

---

⁴ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/kosovo/ipa/2014/ipa2014_037592_cbc_programme.pdf

(IPA II) za 2014. C (2014) 37629.⁵

Dalja finansijska podrška će biti programirana od strane Evropske komisije za pružanje podrške Zajedničkom tehničkom sekretarijatu i kancelariji Antene od 2020. godine.

(3) Modaliteti implementacije

(3) (a) Indirektno upravljanje sa Crnom Gorom

Kratak opis povjerenih zadataka

Operativne strukture Crne Gore i Kosova* dogovaraju neophodne aranžmane za upravljanje i sprovođenje programa uključujući uspostavljanje sistema za praćenje sprovođenja.

Operativna struktura Crne Gore organizovaće postupke dodjele ugovora za nabavke i dodjelu bespovratnih sredstava u okviru odabranih tematskih prioriteta programa. U pogledu poziva za dostavljanje prijedloga, povjereni zadaci obuhvataju izradu uputstava za podnosiocima, objavljivanje poziva, izbor korisnika bespovratnih sredstava i potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. Povjereni zadaci obuhvataju i aktivnosti koje se tiču sprovođenja i finansijskog upravljanja programima kao što su praćenje, evaluacija, plaćanja, povraćaj sredstava, potvrda troškova, obezbjeđivanje interne revizije, prijavljivanje nepravilnosti i uspostavljanje odgovarajućih mjera za borbu protiv prevara.

Osnovni elementi akcije

Dodjela bespovratnih sredstava – Poziv za dostavljanje predloga: 3.480.000 eura

a) Osnovni kriterijumi prihvatljivosti:

Prihvatljive aktivnosti navedene su u odjeljku 3.2 Aneksa 2 Sprovedbene odluke Komisije C(2014) 9307 od 11. decembra 2014. Sljedeća lista predstavlja sažeti pregled kojim se navode glavne prihvatljive akcije/operacije:

- Unapređenje javnih sistema i postrojenja za sakupljanje i preradu kanalizacionog i čvrstog otpada
- Razmjena dobrih praksi između lokalnih organa i ekoloških inicijativa
- Zajedničko ekološko upravljanje riječnim obalama i nacionalnim parkovima
- Borba protiv nelegalnih deponija
- Izrada i unapređenje obuka za usavršavanje ugostiteljskih vještina u sektoru turizma, uključujući regionalno obrazovanje i privatni sektor
- Promovisanje i stimulisanje zajedničkih turističkih proizvoda (na primjer: pješačke i biciklističke ture itd.) kao i (višesektorskih) klastera u sektoru turizma
- Podrška inicijativama za očuvanje, obnavljanje i održavanje prirodnih, kulturnih i historijskih lokaliteta.

---

⁵ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2014/EN/3-2014-9421-EN-F1-1-ANNEX-1.PDF>

Korisnici moraju biti pravni subjekti i osnovani u državi korisnici sredstava iz Ipe II koja učestvuje u programu prekogranične saradnje.

Potencijalni korisnici mogu da budu: lokalni organi vlasti, pravna lica kojima upravljaju lokalni organi vlasti, udruženja opština, razvojne agencije, organizacije za pružanje podrške lokalnim preduzećima, ekonomski faktori kao što su MSP, turističke i kulturne organizacije, NVO, javna i privatna tijela koja pružaju podršku radnoj snazi, institucije za stručno i tehničko obrazovanje, tijela i organizacije za zaštitu prirode, javna tijela odgovorna za upravljanje vodama, protivpožarne službe/službe za hitne slučajeve, škole, fakulteti, univerziteti i istraživački centri uključujući institucije za stručno i tehničko obrazovanje. Mogu biti uključeni i dodatni subjekti ukoliko su relevantni za program.

- b) Osnovni kriterijumi za izbor su finansijski i operativni kapacitet podnosioca predloga.
- c) Osnovni kriterijumi za dodjelu su značaj, djelotvornost i izvodljivost, održivost i isplativost akcije.
- d) Maksimalni iznos sufinansiranja od strane Unije za dodjelu bespovratnih sredstava u okviru poziva je 85% prihvatljivih troškova akcije.
- e) Indikativni iznos poziva (ili više njih): 3.480,000 eura.
- f) Odgovorne strukture mogu odlučiti da objave više poziva za dostavljanje predloga. Svaki poziv za dostavljanje predloga imaće iste ciljeve, rezultate, kao i osnovne kriterijume za prihvatljivost, izbor i dodjelu kako je gore opisano. Svaki ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava biće finansiran iz jedne budžetske obaveze. Nadležne strukture mogu donijeti odluku da alokacije predviđene za 2018, 2019. i 2020. godinu pripoje nekoj od narednih alokacija.
- g) Indikativni datum za objavljivanje poziva (ili više njih) za dostavljanje predloga:
Q3 2020 za budžetsku obavezu 2018, 2019 i 2020 biće objavljena u jednom pozivu za podnošenje projekata

3 BUDŽET

2018				2019				2020				Odluka o ukupnom finansiranju
	Udio Unije*	Korisnica/e bespovratnih sredstava Sufinansiranje**	Ukupni troškovi		Udio Unije	Korisnica/e bespovratnih sredstava Sufinansiranje	Ukupni troškovi		Udio Unije	Korisnica bespovratnih sredstava Sufinansiranje	Ukupni troškovi	
Operacije prekogranične saradnje	1.200.000	211.764	1.411.764	Operacije prekogranične saradnje	1.200.000	211.764	1.411.764	Operacije prekogranične saradnje	1,080,000	190,588	1,270,588	3,480,000
u %	85	15	100		85	15	100		85	15	100	
UKUPNO 2018	1.200.000	211.764	1.411.764	UKUPNO 2019	1.200.000	211.764	1.411.764	UKUPNO 2020	1,080,000	190,588	1,270,588	3,480,000

* Udio Unije je proračunat u odnosu na prihvatljive troškove, koji su zasnovani na ukupnim prihvatljivim troškovima uključujući javne i privatne troškove. Iznos sufinansiranja od strane Unije na nivou svakog tematskog prioriteta ne može biti manji od 20% niti veći od 85% prihvatljivih troškova.

**Sufinansiranje tematskih prioriteta biće obezbijeđeno od strane korisnika bespovratnih sredstava. Korisnici bespovratnih sredstava moraju obezbijediti udio od najmanje 15% ukupnih prihvatljivih troškova projekta

4 ORGANIZOVANJE PRAĆENJA UČINKA

Kao dio svog okvira za mjerenje učinka, Komisija će pratiti i ocjenjivati napredak posebnih ciljeva navedenih u Regulativi o uspostavljanju Ipe II na osnovu unaprijed definisanih, jasnih, transparentnih mjerljivih indikatora. Izvještaji o napretku iz člana 4 Regulative o uspostavljanju Ipe II uzimaju se kao osnov za ocjenu rezultata podrške u okviru Ipe II.

Komisija će prikupljati podatke o učinku (indikatora procesa, rezultata i ishoda) iz svih izvora, koji će biti objedinjeni i analizirani radi praćenja napretka u odnosu na ciljeve i ključne tačke utvrđene za svaku akciju iz ovog programa, kao i Strateški dokument za datu državu.

Nacionalni koordinatori za Ipu (NIPAK) će prikupljati informacije o učinku akcija i programa (indikatora procesa, rezultata i ishoda) i koordinirati prikupljanje i izradu indikatora koji dolaze iz nacionalnih izvora.

Ukupni napredak će se pratiti na sljedeće načine: a) sistemom praćenja usmjerenog na rezultate (ROM); b) sopstvenim praćenjem od strane država korisnica Ipe II; c) vlastitim praćenjem koje vrše Delegacije EU; d) zajedničkim praćenjem od strane Generalnog direktorata za politiku susjedstva i pregovore o proširenju i država korisnica Ipe II, pri čemu usklađenost, dosljednost, djelotvornost, efikasnost i koordinaciju u sprovođenju finansijske podrške redovno prati Odbor za praćenje Ipe II, uz podršku Zajedničkog odbora za praćenje, koji će obezbijediti postupak praćenja na nivou programa.

Sveukupni napredak će biti predmet evaluacije koja se sprovodi po završetku aktivnosti

